

Jonge Friezen Foarút!

Onderzoek Ferwerderadiel

Opdrachtgever
Lectoraat Groene Leefomgeving van Steden
o.l.v. lector Wim Timmermans en
Kohji Wesselius, Plattelandsprojecten
Fryslan.

Projectgroep OPL
Merel Enserink
Frank Heger
Doede Kooistra
Marten Korfage
Maikel van Steensel

Colofon

Datum

13-01 2011

Opdrachtgever

Lectoraat Groene Leefomgeving van Steden
o.l.v. lector Wim Timmermans en
Kohji Wesselius, Plattelandsprojecten Fryslan

Projectleider JFF

Jimmy Slijkhuis, 026-3695701, A203

Begeleider

Daan van der Linde (OPL, VHL Velp),
026-3695723, C104

Projectgroep OPL

Merel Enserink
Frank Heger
Doede Kooistra
Marten Korfage
Maikel van Steensel

Aanleiding

Friesland heeft te maken met veranderingen in de bevolkingsopbouw door lage geboortecijfers, vergrijzing. Plus de onvoldoende immigratie als compensatie hiervoor. Deze trend wordt versterkt door het vertrek van jong talent vanuit het platteland naar de steden. Hierdoor ontstaat op (middellange) termijn vanuit een oogpunt van economische vitaliteit, groei en concurrentievermogen in het landelijke gebied een probleem: het platteland raakt productieve en talentvolle arbeidskrachten en sociaal actieve deelnemers aan de lokale (dorps)gemeenschappen kwijt.

Basisgedachte van het project Jonge Friezen Foarût is het idee van 'landscape as a job creator', landschap als motor voor sociale en economische vitaliteit, een banenmachine. Veel Friese jongeren, zien hun huidige woongebied als een agrarisch gebied met weinig kans op werk. Zij trekken weg naar de stad. Figuur 1.1 toont de gemeente Ferwerderadiel, waar onze panelgesprekken hebben plaatsgevonden.

Met het jongerenproject Jonge Friezen Foarût (JFF) wil de provincie Friesland in de noordelijke schil van de provincie:

- 1) Een vitaliserende impuls geven op het platteland en daarmee een sociaal- economische ontwikkeling stimuleren;
- 2) Hierbij vernieuwend en een onorthodoxe aanpak faciliteren;
- 3) Kennis verzamelen en uitdragen over nog onbekende en/of niet eerder of benutte hulpbronnen in het landelijke gebied en;
- 4) Op basis daarvan stimuleren nieuwe producten en diensten te leveren;
- 5) Onderzoeken en bevorderen van investeringen in het landelijke gebied die zijn gericht op vestiging van MKB¹ en ander grondgebruik met als doel meer en betere werkgelegenheid te realiseren.

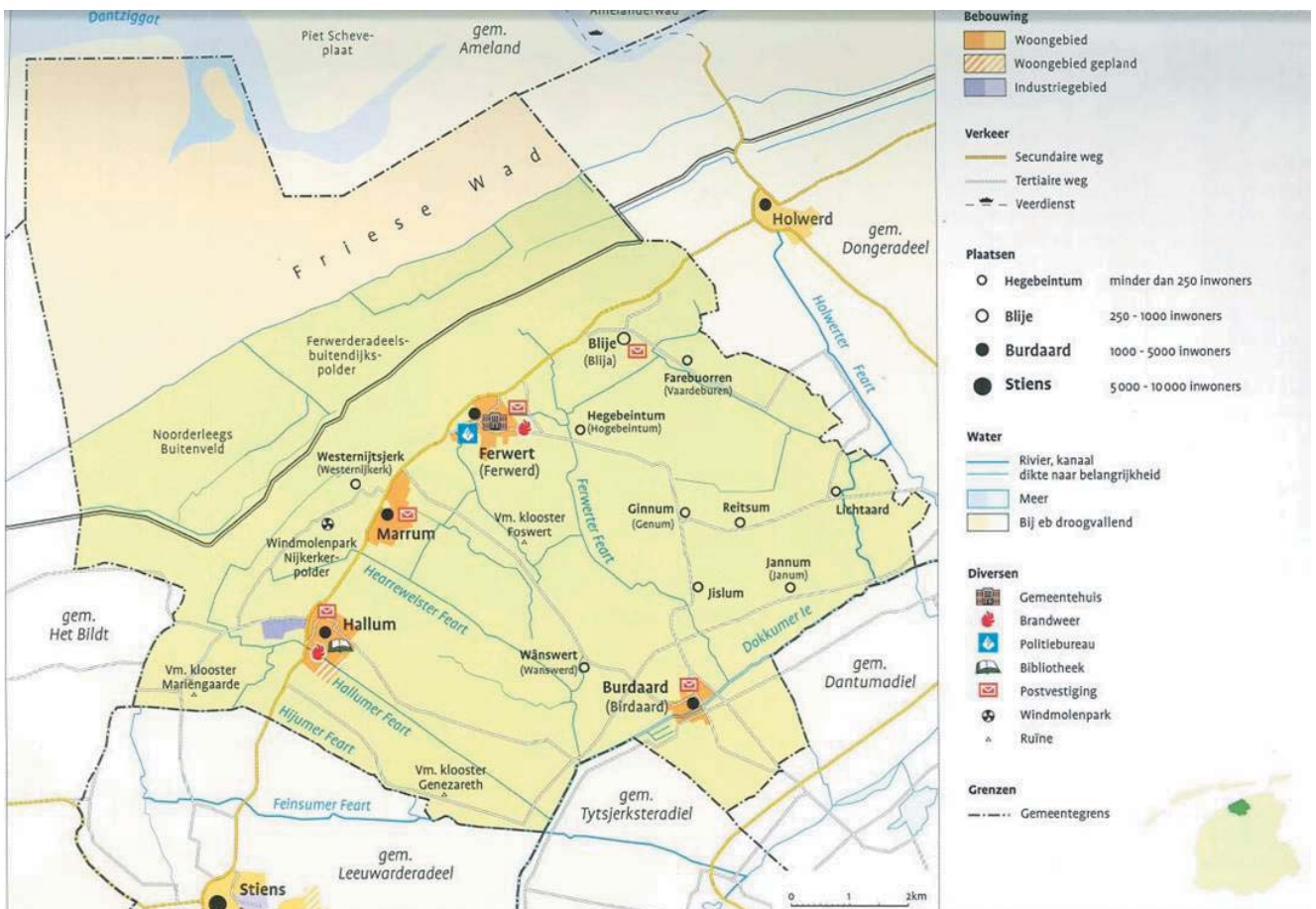

Fig. 1 Gemeente Ferwerderadiel

Samenvatting

Op het Dockinga College in Ferwerd, gemeente Ferwerderadiel hebben wij op 14 oktober een panelgesprek gevoerd met de 4VMBO klas. Op 16 december hebben we een panelgesprek gehad met de jeugdraad van de gemeente Ferwerderadiel. Hierbij hebben we de jongeren eerst een presentatie gegeven over het thema bevolkingskrimp. Daarna zijn we begonnen met de werkelijke workshop. Hierbij moesten de jongeren brainstormen en discussiëren over de thema's:

- Wonen
- Werken
- Welzijn
- Weten

Hierbij werden positieve en negatieve aspecten aan de kaak gesteld en konden jongeren hun wensen voor de gemeente uitspreken. Vervolgens werd er door middel van stickers in beeld gebracht welke punten het meest speelden en het belangrijkste waren voor de jongeren.

De belangrijkste resultaten waren dat de jongeren erg verbonden zijn met hun regio en het liefst in de gemeente willen blijven wonen en werken. Er zijn genoeg woningen alleen zijn veel woningen verouderd en te duur. Ook zouden er meer evenementen georganiseerd kunnen worden in de gemeente met betrekking tot studeren en werken. Zoals banenmarkten en carrière-evenementen. De omgeving wordt zeer gewaardeerd, problemen die jongeren hebben zijn slechte fietspaden, deze worden onveilig bevonden door het gebrek aan verlichting en het grote landbouwverkeer, het uitgaansleven is zeer beperkt in de gemeente, de oorzaak hiervan is onder andere het slechte openbaar vervoer, zeker in de avonduren.

Wensen die naar voren kwamen zijn verlichting langs de fietspaden en het liefst losliggende paden. Tijdens de opleiding meerdere stages en voorlichting om een beter beeld te krijgen van de opties na school. Meer recreatie mogelijkheden voor de lokale bevolking en een diverser aanbod in bijbanen voor jongeren.

Voor komende panelgesprekken en in verband met de studie jongerenparticipatie hebben we een aantal punten van advies. Zo kan er bij een volgende workshop iets strakker geregiseerd worden. De discussie over de resultaten mag dieper. De resultaten zijn leeftijdsgebonden, zestienjarigen hebben een ander beeld van de gemeente dan jongeren van twintig. Een laatste punt is het verzamelen van beeldmateriaal, dit was zeer moeilijk omdat we met een kleine groep waren, met meer mensen kun je de taken verdelen.

De jongeren reageerden zeer enthousiast en gaven direct na het gesprek aan dat ze het zeer interessant vonden en vaker dit soort gesprekken wilden waarin zij hun mening konden laten horen. Al met al hebben we hele leuke en leerzame gesprekken achter de rug.

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	7
2. Methode	9
2.1 Presentatie krimp	9
2.2 Themaronden	9
2.3 Stickeren	9
2.4 Samenvatten & afsluiting	9
3. Resultaten per W-domein	11
3.1 Wonen	11
3.2 Werken	11
3.3 Welzijn	11
3.4 Weten	11
3.5 Kansrijke initiatieven	12
4. Conclusie	13
4.1 Matrix	13
4.2 Positieve schijf	16
4.3 Negatieve schijf	17
4.4 Wensen schijf	18
5. Advies	19
5.1 Proces	19
5.2 Advies	19
Bijlage	21
I Format panelgesprek	21
II Format analyse	23
Bronnen	25

1. Inleiding

Ferwerderadiel is een gemeente in de provincie Friesland met in januari 2010 8.841 inwoners en een oppervlakte van 133,18 km². De gemeente is gelegen aan de Waddenzee met 10,1 km kust. Sinds 1999 is de officiële naam van de gemeente het Friestalige Ferwerderadiel. In 2008 is de gemeente door het Algemeen Dagblad uitgeroepen tot veiligste gemeente.

De gemeente Ferwerderadeel telt twaalf officiële kernen, figuur 1.1. De hoofdplaats is Ferwerd. De dorpen in de gemeente hebben sinds 1999 alleen de Friestalige plaatsnaamaanduidingen als de officiële namen. De Nederlandstalige namen zijn slechts alternatieve benamingen. De plaatsnaamborden zijn in de hele gemeente eentalig Fries.

De gemeente zal tot 2025 te maken krijgen met krimp in de gemeente, dit zal tussen de 1 - 2% zijn, zie figuur 1.2. Momenteel groeit de gemeente nog licht maar dit zal zeer binnenkort omslaan naar bevolkingskrimp door de toename van ouderen en het wegtrekken van jongeren, figuur 1.3.

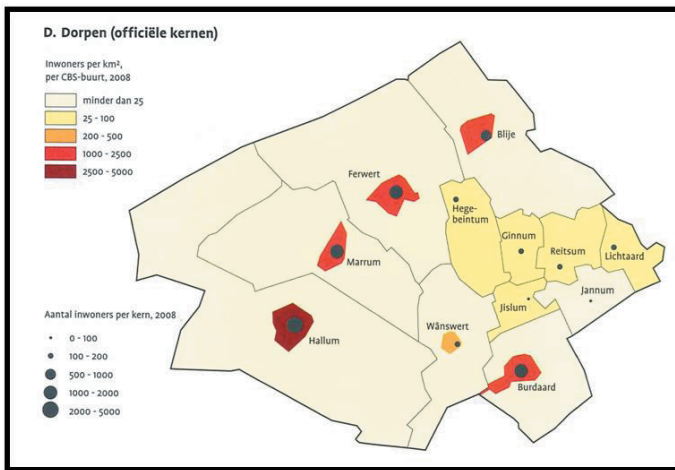

Fig. 1.1 Kernen Ferwerderadiel

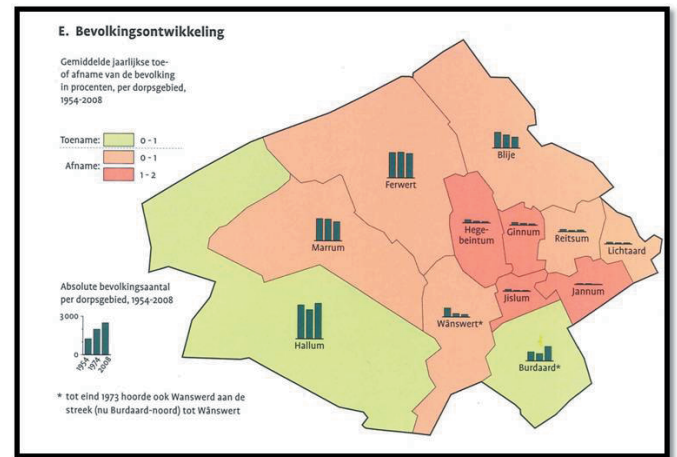

Fig. 1.2 Bevolkingsontwikkeling Ferwerderadiel

Ferwerderadiel in cijfers

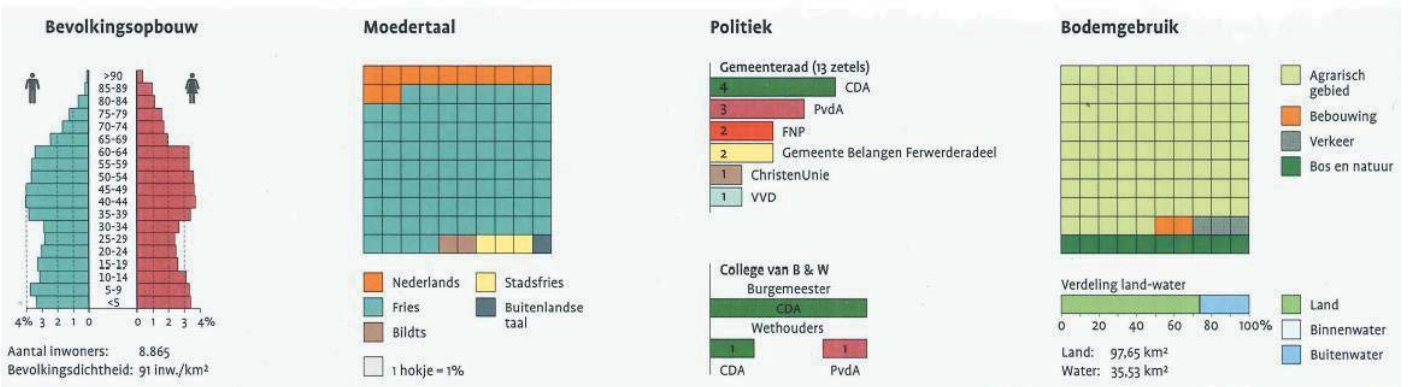

Fig. 1.3 Overige cijfers Ferwerderadiel

2. Methode

Voor het project Jonge Friezen Foarût zijn we op het Dockinga College geweest voor een panelgesprek met de 4 VMBO klas. Het panelgesprek heeft plaatsgevonden op 14 oktober 2010. De werkwijze van dit panelgesprek wordt in dit hoofdstuk besproken.

2.1 Presentatie bevolkingskrimp

Om iedereen bekend te maken met het onderwerp bevolkingskrimp wordt er een korte inleiding gegeven door middel van een PowerPoint presentatie. Dit is vooral van belang omdat bevolkingskrimp binnen de gemeente Ferwerderadiel nog niet echt zichtbaar is. Zo bleek uit een telefonisch gesprek met de directeur van het Dockinga College, J. Arjaans, dat Ferwert nog steeds groeit. Verder is het van belang om de jongeren te vertellen dat hun inbreng wordt vastgelegd in een rapportage die wordt voorgelegd aan de provincie. Het is van belang dat ze weten dat er ook daadwerkelijk iets mee wordt gedaan en dat het niet in de kast verdwijnt.

2.2 Themaronden

Na de inleiding wordt gestart met de workshop waarin we de vier thema's wonen, werken, welzijn en weten in de gemeente Ferwerderadiel nader bespreken. De groep van 20 wordt verdeeld in vier groepen van vijf. Elke groep krijgt een A1 vel met een thema. Dit vel is onderverdeeld in 3 kaders dit zijn: positief, negatief en wensen. Per thema kunnen de groepen in deze kaders opschrijven wat zij als positief ervaren, als negatief ervaren en wat hun wensen zijn op het gebied van wonen, werken, welzijn en weten in hun gemeente. Per thema krijgen ze ongeveer 10min om hun punten op te schrijven. Vervolgens worden de vellen doorgeschoven zodat elke groep de vier thema's voorbij ziet komen, dit zijn in totaal vier ronden. Over het algemeen kan gezegd worden dat de 1e ronde de meeste tijd nodig heeft omdat het allemaal nieuw is. Wanneer er eenmaal wat dingen op papier staan verloopt het proces vlotter. Hier kan men in de planning rekening mee houden. Als er tegen de 4e ronde nog maar weinig nieuwe input is kan men hem gerust eerder stoppen de belangrijkste punten zullen dan al aan bod gekomen zijn. Tijdens de themaronden lopen we rond om te assisteren waar dat nodig is. Hierbij gebruiken we verdiepende vragen zodat de jongeren meer ideeën krijgen over wat ze kunnen invullen in de kaders. De vragen per thema vindt u terug in bijlage I.

2.3 Stickeren

Een belangrijk onderdeel van het proces is het stickeren. Stickeren is een simpele manier om erachter te komen welke punten de jongeren het belangrijkste vinden. Er wordt aan ze gevraagd om nog eens heel goed na te denken over wat ze nu eigenlijk opgeschreven hebben. Elke leerling krijgt per poster drie stickers: één voor het meest positieve punt, één voor het meest negatieve punt en één voor de beste wens. Dit zijn in totaal twaalf stickers.

2.4 Samenvatten & afsluiting

Na een korte pauze voor de jongeren zijn de resultaten bekend. Per thema wordt bekeken waar de meeste stickers geplakt zijn. Dit wordt in groepsvorm kort samengevat waarbij er ruimte is om dieper in te gaan op een aantal punten.

Als afsluiting vragen we de jongeren om feedback, hierin kunnen ze aangeven wat zij ervan vonden. Tenslotte overhandigen wij een presentje aan de leraar. Uiteraard met de opmerking om deze met zijn leerlingen te delen.

3. Resultaten per W-domein

3.1 Wonen

De jongeren zijn best tevreden over het thema wonen. Ze geven aan dat de gemeente Ferwerderadiel een goede woonomgeving is. Er zijn voldoende basisscholen en het Dockinga college biedt middelbare opleidingen van VMBO (lwoo) t/m VWO aan. Er is een groot gevoel van verbondenheid en iedereen kent elkaar. De dorpen zijn een gezellige plek om in te wonen. De natuur wordt ook als positief ervaren. De omgeving biedt rust en ruimte wat wordt benadrukt door de weidse blikken die overal te vinden zijn. Woningen zijn er over het algemeen goedkoper dan in de Randstad.

Negatieve punten vinden de jongeren de kleine vaak verouderde huizen en het aantal voorzieningen kan ook beter. Vooral winkels waar ze kunnen shoppen missen ze hiervoor moet men dan al snel naar Leeuwarden. Mooi om te leren is ook dat een 5-tal leerlingen niks negatiefs op te merken heeft over het wonen in Ferwerderadiel.

Als woonwensen willen de jongeren grotere huizen, langere openingstijden voor winkels en meer recreatie. Bij de recreatie wordt echter meteen aangegeven dat ze recreatie willen voor de lokale mensen en niet voor mensen van buitenaf.

3.2 Werken

De verbondenheid in de gemeente Ferwerderadiel is ook op werkgebied groot. Iedereen weet van elkaar wat hij doet en steunt elkaar wanneer mogelijk door elkaar werk te bieden. Ondernemers in de recreatie zorgen er vaak voor dat ze groenten aanschaffen bij de lokale groenteboer en brood bij de lokale bakker.

Er zijn wat tegenstrijdigheden te herkennen op het gebied van werkgelegenheid, veel/ weinig, sectoren wel/niet goed vertegenwoordigt. Waar ze het over eens zijn is dat de reisafstand groot is en er is weinig info over banen en stagemogelijkheden wordt verschaft. Verder zouden ze graag een groter banenaanbod zien en ook meer divers. Meisjes werken bijvoorbeeld liever in een kledingwinkel dan dat ze een krantje gooien.

Wensen zijn meer divers werk, openbaar vervoer dat beter op elkaar aansluit en ze willen beter op de hoogte gebracht worden van bedrijven en banen in de gemeente.

3.3 Welzijn

Positieve punten bij het thema weten is dat er voldoende scholen zijn. Zo is er veel basisonderwijs en ook het voortgezet onderwijs bevindt zich in de gemeente of in de buurt. Enkele Mbo en HBO opleidingen zijn te vinden in Leeuwarden waarvan ze aangeven dat dit niet ver is. Ook de bibliotheek in Hallum wordt door een enkeling positief bevonden.

Negatieve punten zijn moeilijk doorleren, opleidingen ver weg, weinig bedrijven, weinig stage promotie en het slechte openbaar vervoer. Ze geven aan dat ze om door te leren wel naar Leeuwarden kunnen maar dat het om een beperkt aantal opleidingen gaat. Eén jongen geeft aan autotechniek te willen studeren maar dat hij daarvoor naar Drachten moet. Dit is overigens een van de weinige die al precies weet welke richting hij in wil. Zo komen ze op het punt stages. Er wordt weinig stage gelopen en vanuit bedrijven wordt het weinig gepromoot dat er mogelijkheden zijn om stage te lopen. Verder wordt het openbaar vervoer als slecht ervaren. Tijden sluiten slecht op elkaar aan en bussen rijden vaak om het uur.

3.4 Weten

Jongeren voelen zich verbonden sociale structuren zijn goed waardoor iedereen elkaar kent. Ze geven als positieve punten de buurtwinkel, het sportcomplex en een gezellig café. Allemaal ontmoetingsplaatsen die de verbondenheid benadrukken. De omgeving met zijn rust en ruimte wordt ook op het welzijn vlak erg gewaardeerd en er heerst een gevoel van veiligheid.

Negatief vinden ze de slechte fietspaden die vaak smal zijn, op de rijbaan liggen en onverlicht zijn. Uitgaansgelegenheden liggen te ver weg en er worden maar weinig evenementen georganiseerd. De contributie vinden ze vaak te duur waardoor er minder gesport wordt, niet alleen door jongeren. Verder geven ze aan dat er te weinig winkels zijn waar ze kunnen shoppen.

De jongeren willen dat de fietspaden goed en veilig gemaakt moeten worden. Er gaat veel zwaar landbouwverkeer overheen en dit zorgt voor gevaarlijke situaties. Daarnaast willen ze dat er in de toekomst een beter zwembad komt want het zwembad wat er nu is stelt niet veel voor. Een discotheek staat ook hoog in de ranglijst. Samen met een nachtbus naar Leeuwarden en een bus vanuit Ferwert naar Berlikum benadrukken deze het beperkte uitgaansleven. En ondanks het sportcomplex willen ze meer sportgelegenheid bijvoorbeeld een overdekte voetbalkooi. Misschien dat die als hangplek kan worden gebruikt want een plek om te hangen missen ze. Dan zijn er natuurlijk nog de grotere wensen als een concerthal in het noorden van Friesland, een Mc Donalds en een p

3.5 Kansrijke Initiatieven

Uit het panelgesprek komen een aantal duidelijke punten naar voren die verbeterd kunnen worden. Betere, veiligere fietspaden komen herhaaldelijk naar voren evenals het slechte openbaar vervoer dat vaak niet goed aansluit en om het uur rijdt.

Belangrijk voor jongeren is het uitgaansleven wat vanuit de gemeente Ferwerderadiel slecht bereikbaar is een nachtbus naar Leeuwarden of een bus vanuit Ferwert naar Berlikum zouden hier uitkomst kunnen bieden.

Uit de gesprekken blijkt dat de meeste nog geen idee hebben welke richting ze in willen. Meer stagelopen zou hier uitkomst kunnen bieden en ze geven aan hier interesse in te hebben. Daarvoor zou een goede samenwerking tussen scholen en bedrijven goed zijn. Door middel van een opendag op school of bezoeken aan bedrijven kunnen de jongeren zich meer bewust worden van wat ze nu precies willen.

4. Conclusies

4.1 Matrix

Gemeente Ferwerderadiel	Positief	Positief	Wensen
Wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Goede woonomgeving • Scholen • Ruimte om uit te breiden • Gezellige dorpen, ons-kent-ons sfeer • Geen vandalisme • Mooie natuur • Goedkope woningen (iedereen woont nog bij de ouders) • Rust • Vrijheid • Steden zijn goed bereikbaar (Leeuwarden, Dokkum, maar ook Groningen), zeker met de auto • Nu zijn er meer 'Nederlanders' in het dorp dan vroeger • Veel monumentale panden 	<ul style="list-style-type: none"> • Kleine huizen of te grote huizen die tevens verouderd zijn en dus onbewoonbaar voor studenten of starters • Te weinig voorzieningen • Niet altijd veilig • Veel oude huizen • Openbaar vervoer heeft een slechte dekking: sommige dorpen zijn niet te bereiken • Veel leegstand • Nieuwbouw buiten de dorpen is lelijk en de dorpskern en identiteit gaat een beetje verloren • Bij de monumentale panden mag je niks aanpassen 	<ul style="list-style-type: none"> • Grotere huizen • Winkels langer open • Meer recreatie: zwembad, discotheek • Strand • Ondergronds huis • Duurzaam wonen • Minder rijtjeshuizen • Liefst in de regio blijven • Dorpen als voorsteden van de stad • Friese cultuur niet verliezen • Starterswoningen in het dorp, nu veel (te) grote huizen • Nieuwe huizen op de plek van oude leegstand • Dorpskarakter behouden
Werken	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen kent elkaar • De omgeving • Weinig files • Alle sectoren vertegenwoordigt • Goede leraren • Veel werkgelegenheid • Nieuwe werken • Voorzieningen hier zijn goed genoeg om te blijven werken 	<ul style="list-style-type: none"> • Reisafstand • Weinig werk • Slecht betaald • Weinig info over banen en stages zijn beperkt • Folders moeten zelf gevouwd worden • Grote initiatieven (als bouwprojecten) worden uitbesteed aan bedrijven van buiten de gemeente (en van buiten Friesland) 	<ul style="list-style-type: none"> • Meer keuze in werk voor jongeren • Meer banen op een hoger opleidingsniveau • Grotere en leukere bedrijven • Openbaar vervoer dat beter op elkaar aansluit • Meer informatie over bedrijven/banen; bijv. opendagen • lokale bedrijven kunnen dmv samenwerken grote regionale projecten uitvoeren • Samenwerking van lokale bedrijven stimuleren

	Positief	Negatief	Wensen
			<ul style="list-style-type: none"> • Kantoor aan huis en vooral zelf de ruimte krijgen om je huis te bouwen op een kavel • Ruimte bieden aan jongeren om hier te kunnen wonen & werken • In Friesland blijven werken • Eigen sportzaak beginnen
Welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen kent elkaar • Buurtwinkel • We maken eigen feestjes • Gezellig Cafe • Sportcomplex • Veiligheid is goed • Goede omgeving • Rust & ruimte • 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgaansgelegenheden ver weg, er is geen bus terug na het stappen • Te veel politie • Slechte dokters • Te weinig winkels • Contributie te duur daardoor sporten weinig mensen • Slechte fietspaden • Weinig jongeren-evenementen • Veel voorzieningen gaan failliet door de concurrentie met de stad (voornamelijk Leeuwarden) 	<ul style="list-style-type: none"> • Binnenzwembad • Discotheek • MC Donalds • Overdekte voetbalkooi • Nachtbus naar Leeuwarden • Pretpark • Metro/tram • Meer sportgelegenheid • Grote concerthal in het noorden van Friesland • Veilige goed verlichte fietspaden • Goede hangplek • Meer recreatie (voor lokale mensen) • De borrelbus moet langs meer dorpen rijden, want daar is zeker animo voor.

	Positief	Negatief	Wensen
Weten	<ul style="list-style-type: none"> • Opleidingen in Leeuwarden (dichtbij maar beperkt) • Bibliotheek Hallum • Veel basisonderwijs • Voortgezet onderwijs in de gemeente/buurt • Hoger opgeleid • Snelle verbinding met Groningen (universiteit) • Veel studenten blijven in de buurt: Leeuwarden en Groningen • Hier ben je in het onderwijs geen nummertje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Weinig bedrijven • Weinig stage promotie • Opleidingen ver weg • Weinig jongeren evenementen • Openbaar vervoer • Doorleren is moeilijk (universiteit ver weg) • Praktijkschool van Dokkum is niet prettig 	<ul style="list-style-type: none"> • Meer stagelopen • Samenwerking tussen scholen en bedrijven: opendagen • Meer goede opleidingen • Universiteiten in Leeuwarden • Betere MBO opleidingen • Verbetering van het onderwijs.

Opmerkingen per thema:

Wonen: Het merendeel is tevreden over hun gemeente. Ze zouden wel graag ruimer willen wonen en dat winkels langer open blijven. Verder willen ze meer recreatie maar niet voor buitenstaanders.

Werken: Er zijn wat tegenstrijdigheden te herkennen op het gebied van werkgelegenheid, veel/weinig,sectoren wel/niet goed vertegenwoordigt. Waar ze het over eens zijn is dat de reisafstand groot is en er is weinig info over banen en stage-mogelijkheden. Daarnaast maakt het opleidingsniveau ook uit waar je gaat werken, in de gemeente is er weinig werk op hbo-niveau of hoger.

Welzijn: Mensen pakken het wel op (krimp & wegtrekken van voorzieningen): De slager gaat failliet en dan komt de gemeenschap wel in actie om weer bij de lokale supermarkt, bakker e.d. inkopen te doen.

Weten: Er is een snelle verbinding naar Groningen, je kunt gewoon thuis blijven wonen, want het is minder dan 1 uur reizen. Meer onderwijs in de gemeente is niet nodig en ook niet mogelijk/haalbaar

Kansrijke initiatieven: Verbetering fietspaden, verbeteren openbaar vervoer, verbeteren (bereikbaarheid) uitgaansleven

4.2 Positieve schijf

4.3 Negatieve schijf

4.4 Wensen schijf

5. Advies

5.1 Proces

Na de aftrapdag in Leeuwarden moest er snel actie ondernomen worden om voor 30 oktober een panelgesprek te houden. We kwamen al snel uit bij het Dockinga college en het 1e telefoontje was zo gepleegd. De receptioniste gaf aan dat we het rechtstreeks met de directeur moesten regelen. Ze raadde ons aan een mail naar hem te sturen met alle info over wat we van plan waren en waarom. In eerste instantie bekwam mij het gevoel we worden even snel afgewimpeld maar niets bleek minder waar. Dezelfde week nog werd ik teruggebeld door mr Arjaans. Hij klonk verschrikkelijk enthousiast en hij gaf aan dat er op 14 oktober al een klas beschikbaar was van 10:20-12:00.

Voorafgaand aan het panelgesprek waren er lichte zenuwen. Wat nu als het een probleemklas is? We weten allemaal hoe we zelf waren op die leeftijd en laat staan onze klasgenoten! We zijn donderdagmorgen om kwart voor zeven aan onze reis naar Friesland (Fryslân) begonnen. Aangekomen op het Dockinga college kregen we een goed onthaal en na een bakje koffie zijn we naar het lokaal gebracht. Helaas kreeg men de beamer niet aan de praat dus zou onze powerpoint ons niet kunnen bijstaan. Al snel bleek dat de zenuwen voor niets waren geweest zoals gewoonlijk. Op een enkele luidruchtige puber na is het panelgesprek goed verlopen. Tijdens de thema ronden hebben we met extra vragen de leerlingen ondersteund als we merkten dat ze vast zaten. Wat opviel in de groepen is dat de meesten heel serieus bezig waren. In één van de groepen zat een jongen die je wel kan plaatsen in de categorie "stoer gedrag". Graag het hoogste woord en onzinnige dingen roepen. Mooi om te zien was dat dit gecompenseerd werd door twee meiden die hem redelijk onder de duim wisten te houden.

5.2 Advies

Voor komende panelgesprekken en in verband met de studie jongerenparticipatie hebben we een aantal punten van advies.

Misschien dat we een volgende workshop iets strakker kunnen registreren, maar we hadden tijdens de panelgesprekken niet echt het gevoel dat dit werkelijk noodzakelijk was. Op zijn tijd moet een grapje kunnen, zeker in een jonge groep.

Veel van de uitspraken waren leeftijdsgebonden. Jongeren zullen niet snel stilstaan bij de behoeften van ouderen en veel van hen zien graag een discotheek en meer jongerenevenementen. Hier zou nog een verbredingsstap gemaakt kunnen worden. Maar voor de leeftijdsgroep 16 jaar zijn er representatieve resultaten geboekt. Daarnaast zagen we dat enkele thema's wel spelen onder jongeren die ook bij volwassenen hoger op de prioriteitenlijst staan. Thema's als de rust en ruimte van de gemeente, die als prettig wordt ervaren door jong en oud. Ook het thema veiligheid is een thema dat samen gedeeld kan worden.

Het enige minpuntje waar we mee zaten is dat we achteraf gezien een paar handen te kort kwamen om genoeg beeldmateriaal te verzamelen. Gelukkig hadden we een videocamera die de hele sessie heeft gedraaid.

De leerlingen reageerde zeer enthousiast en gaven direct na de les aan dat ze vaker van dit soort lessen willen hebben. Al met al hebben we een leuk en leerzaam gesprek achter de rug.

Bijlage

Bijlage I Format panelgesprek

Denk om LSD (Luisteren Samenvatten Doorvragen) en wees de OEN (Open Eerlijk en Nieuwsgierig)

Algemeen:

- Opening van de bijeenkomst, gesprek.
- Vertel wie je bent, wat het onderzoek is.
- Vertel wat je doet met de informatie. Als het om vertrouwelijke informatie gaat dat er dan ook vertrouwelijk mee om wordt gegaan.
- Korte toelichting over het thema.
- Wat weten de jongeren over het thema?
- Doel: aansluiting zoeken bij de groep.
- Ter kennismaking met elkaar eventueel wat ijsbreker oefeningen. (Tip: Zie boek "Beweging in je brein" van Hampsink en Hagedoorn).

Thema Welzijn

Centrale vragen:

- Hoe ziet een gelukkig leven er uit nu en in de toekomst?
- Wat verstaan jullie onder welzijn? Eventueel begrip uitleggen! (Tip: Bijlage meenemen over Welzijnswerk)

Vragen:

- Wanneer ben je gelukkig?
- Wanneer ben je blij?
- Waar wordt je blij van?
- Waar en wanneer voel je je thuis?
- Wat is je toekomstdroom?
- Hoe ziet je ideale avond eruit?
- Ken je veel mensen?
- Voel je je thuis hier? Wanneer voel je je thuis (doorvragen)
- Wat zijn voor jouw belangrijke plekken? (Tip: neem kaart van gebied of gemeente mee. Of laat de jongeren een kaart tekenen)

Thema Wonen

Centrale vraag:

- Hoe ziet je ideale droom- woning/woonomgeving eruit?

Vragen:

- Wat is jouw ideale woning? Eventueel plaatjes meenemen en tonen!
- Hoe ziet jouw ideale woonomgeving eruit?
- Welke woonvormen spreken jou aan
- Wat is voor jou de maximale afstand woon-werk?
- Wat voor buurt/buren spreekt/spreken jou aan?
- Hoever wil je maximaal reizen naar voorzieningen?
- Welke voorzieningen heb je nodig?
- In welke mate heb je deze voorzieningen nodig schaal 1-5
- Heb jezelf creatieve oplossingen voor woonruimte?

Thema Werken

Centrale vragen:

- Hoe ziet je droombaan er uit?
- In hoeverre zie je die voor jezelf in deze regio?

Vragen:

- Wat voor beeld heb je van de werkgelegenheid en banenmarkt in deze regio?
- Wat moet er gebeuren wil je voor je toekomstige werk (droombaan) in deze regio blijven?
- Welke afstand ben je bereid om te reizen voor je werk (wekelijks? dagelijks?)
- Weet je voorbeelden van actieve bedrijven in de regio die veel jongeren aantrekken?
- Zou je thuis willen werken?
- Ken je mensen die in jou dorp of gemeente werken?
- Wat is je droombaan?
- Wat zijn voorzieningen die nodig zijn om die droombaan te realiseren?
- Hoe sta je tegenover eigen ondernemerschap?

Thema weten (educatie, communicatie)

Centrale vragen:

- Wat is jullie informatiebehoefte? (weten)
- Waar haal je kennis vandaan? (doen)
- Op welke manieren willen jongeren benaderd worden? (wensen)

Vragen:

- Wat weet je zoal over de mogelijkheden en ontwikkelingen in je regio?
- Weet je welke kansen er zijn voor jongeren in deze regio?
- Weet je waar je terecht kan voor advies en informatie om een bedrijf te starten?
- Weet je welke subsidie mogelijkheden er zijn om te innoveren en te ondernemen?
- Weet je welke diensten gemeenten en provincie aanbieden aan haar burgers?
- Hoe weet je dat (via welke kanalen)
- Hoe zou je aan de informatie willen komen?
- Wat je voornaamste informatiekanaal?
- Wat miste je het afgelopen jaar aan informatie om te komen waar je heen wilt. Onder het mom van: "Had ik dit maar geweten dan....."

Tot slot, afronding.

- Bedanken.
- Namen verzamelen, contactgegevens om uitkomsten te mailen en om ze op de hoogte te houden.
- Eventueel afspraken voor vervolg.
- Uitdelen van notitieblokje Jonge Friezen Foarút als cadeautje.
- Attenderen op website en uitnodigen voor het volgende event.

Bijlage II Format analyse

Resultaten met werkwijze met uitspraken over Gemeente X

Gemeente X	Positief (lekker)	Negatief (vies)	Wens (droom)
Wonen (wonen, voorzieningen)	Wij vinden het fijn dat je hier zo lekker rustig en ruim kunt wonen.	Wij vinden dat hier onvoldoende goedkope starterwoningen zijn	
Werken		Wij vinden dat er niet genoeg werk is voor hoogopgeleiden	
Welzijn (zorg, sociale cohesie)	Wij zijn blij met actieve jongerenwerker		
Weten		Ik wil beter geïnformeerd worden over subsidies voor startende ondernemers	Wij wensen een Universiteit in Leeuwarden

In fig. II.1 is een schijf weergegeven. Per gemeente worden er drie pizza's gemaakt. Hierin staan de positieve en negatieve aspecten, genoemd door de jongeren. De derde pizza bevat de wensen van de jongeren.

Fig. II.1 Format van de schijf

Bronnen

- www.jongefriezenfoarut.nl
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferwerderadeel>
- <http://www.dockinga.nl/>

Mede mogelijk gemaakt door:

Sociaal Investeringsfonds (SIF)

Plattelânsprojekten

Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO)

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Ministerie van LNV Onderwijsinstellingen: VHL, NHL, AOC Friesland